

ЕДИНСТВЕНИЯТ СИН НА БЕДНАТА БАБИЧКА ОСЕТИНСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Иван Троянски, 1976

chitanka.info

Живели някога една бабичка и момчето ѝ. То било на около петнадесет години. Веднъж у съседите имало танци, синът се поскарал с другарите си и те го упрекнали:

— Преди да се впускаш в кавги с нас, намери изчезналия си баща!

Синът се върнал в къщи и тъжно застанал до майка си.

— Какво те натъжава, синко? — попитала го тя.

А той ѝ казал:

— Опукай ми пуканки!

Тя опукала и му подала пълна шепа много горещи пуканки. Той стиснал ръката ѝ с горещите пуканки в нея и я попитал:

— А сега ми открий къде се е дянал баща ми?

Майка му отговорила:

— Да не прости господ на този, който е заприказвал с теб за това! Ще ти открия тайната: баща ти го похити един великан, но ти нищо не можеш му направи и не се опитвай.

— Не остана ли от баща ми кон и нещо друго? — попитал синът.

— Ей там в конюшната е конят му — отговорила тя, — от тора се виждат само ушите му. Изведи го и се погрижи за него!

Той отишъл в конюшната, измъкнал коня от тора, изкъпал го със сапун и белтък от яйца. След това го оседлал, качил се на него, шибнал го с камшик и започнал да го пришпорва ту на една, ту на друга страна.

— Как изглеждам на моя кон? — попитал майка си.

— Как изглеждаш ли? — отвърнала майката. — Изглеждаш на коня така, както конски тор изглежда върху пресен сняг.

— Нима? — казал той, шибнал коня и прескочил къщата. След това прескочил обратно при майка си и попитал:

— А как ти харесвам сега?

Майка му отговорила:

— Страхувам се за теб, момчето ми, а иначе си достоен за похвала!

— А не остана ли от баща ми някакво оръжие? — пак попитал той.

— Остана един меч, но ти не ще можеш дори да го повдигнеш — отговорила майката.

— Покажи ми меча — помолил синът.

Тя отворила сандъка и му показала меча. Синът го грабнал, изтъркал го и го препасал.

— А сега — казал той на майка си — бързо ми пригответи храна, лека за гърба, приятна за стомаха. Тръгвам да търся баща си.

Майка му бързо пригответила храна, лека за гърба, приятна за стомаха, и той тръгнал на път. Конят му бил вещ и му сочел накъде да вървят.

Яздил дълго и нощта го заварила на път. Принудил се да пътува по-нататък в тъмнината с пушка на гърба. Изведнъж пушката се закачила за нещо и той спрял коня.

— Трябва да узная какво е това — казал си той. — Иначе няма да мръдна по-нататък.

Пренощувал тук, а сутринта се събудил и видял един човешки труп, на ръст колкото най-високото дърво; трупът вече се бил разпаднал на отделните си части и пушката се закачила за дупката на бедрото му.

— Божичко — рекъл си учуденият момък, — какъв ли е бил като жив! Хайде да го върна към живот.

Ударил го с плъстения си камшик и казал:

— Господ да те превърне на този, който си бил, но така, че очите ти да не виждат!

Покойникът се размърдал, зяпнал, изправил се в целия си ръст и се оказало, че е великан.

— Кой си ти? Къде отиваш? — попитал той момъка.

— Моя баща го отвлякъл някакъв великан и аз отивам да го търся — отговорил момъкът. — А какво се е случило с теб? — попитал той великана. — Защо са те убили?

Великанът отвърнал:

— Ех, момче, и аз загинах от неговата жестокост. На света нямаше по-красива жена от моята и този великан ми я отвлеche. Ти нищо не можеш да му сториш.

Докато разговаряли, настанала вечер. Великанът казал на момъка:

— Легни да спиш на върха на тази могила!

Момъкът си помислил: „Добре, тъкмо ще узная какво е решил“ и легнал на друго място. През нощта великанът започнал да затрупва

могилата с дървета и камъни, с всичко, каквото му попаднело под ръка. Тогава момъкът взел плъстения камшик, ударил го и казал:

— Превърни се на това, което беше!

Великанът отново се превърнал на труп, а момъкът яхнал коня си и поел напред. В далечината забелязал един замък и конят му казал:

— Това е домът на великана. Когато стигнем там, великанът няма да си бъде в къщи. Научи от жена му по какви пътища и кога ще се върне.

Момъкът се отбил в дома на великана, поздравил жена му. Жената се зарадвала, но рекла:

— Върви си по живо, по здраво, докато не е късно! Когато се върне моят господар, ще те погуби.

А той се престорил на уплашен и попитал:

— Посочи ми по кой път ще се върне, ще изляза да го посрещна!

Тя му посочила пътя. А на момъка само това му трябвало. Направил засада на великана. Конят поръчал на момъка:

— Великанът ще ти крещи, ти го остави да се задъха — от крещенето ще се лиши от силата си и тогава ще можеш да постъпиш с него, както щеш.

Великанът се показал на пътя. Конят му внезапно запръхтял.

— Кучета да те ядат — викнал великанът. — Ние нямаме врагове! Има само един, но засега той е хлапе и не е опасен за нас.

Великанът закрепял така, че се вдигнал вятър, който чупел дърветата в гората. Когато останал без сили от крещенето, момъкът изскочил насреща му от засадата и казал:

— Ей сега, куче, ще видим какво ще стане с теб!

Великанът отвърнал:

— Господ да те убие! Винаги се страхувах от теб, но сега ще премерим силите си!

Сграбчили се и се борили цял ден, до вечерта. Единият повдигал другия, с все сили го удрял в земята и той потъвал до колене, но като се измъкнел, на свой ред вдигал съперника си и го удрял в земята. Така се борили до вечерта, изтощили се и двамата.

Конят на момъка дълго ги гледал, а на края се втурнал и започнал да рит великана. Докато ритал великана, момъкът си отдъхнал, пипнал мечата си и отсякъл една от главите на седмоглавия великан.

Великанът залитнал. Момъкът му отсякъл шест глави, а една оставил и му рекъл:

— Посочи ми къде се намира баща ми, ако не — ще ти отсека и тази глава.

Великанът се замолил:

— Моля ти се, не ми сечи последната глава. Ще ти посоча къде се намира баща ти: той е коняр през девет планини в десета.

Момъкът отсякъл последната глава на великана, качил се на коня си и потеглил. Конят му казал:

— Трудно се стига дотам, където се намира баща ти: две планини се бият като два овена. Когато се отделят една от друга ти ме удари с камшика така, че да отхвъркнат парцали от кожата ми, тогава ще се промъкнем между тези планини.

Приближили се до планините. Когато двете планини се отдалечили една от друга, момъкът силно заудрял коня си с камшика и той успял да прелети, преди планините да се съберат отново. Но планините все пак откъснали половината опашка на коня и той останал късак.

Така те попаднали през девет планини в десетата. Момъкът препуснал на коня и видял в далечината един конски табун. Приближил се до табуна и намерил един стар човек, който седял до пътя и се занимавал с лов на въшки, понеже кожухът му бил въшлясал на него.

— Кой си ти и как си попаднал тук? — попитал го момъкът. Старецът му разказал историята си.

— А имаше ли деца? — продължил момъкът.

— Само едно малко момче, други деца нямах.

— Тогава аз съм синът ти — казал момъкът. — Не бой се, аз те търсих и те намерих.

— За намиране си ме намерил — въздъхнал старецът, — но великанът няма да ни пусне, ще ни изяде и двамата.

— Не бой се, отдавна го убих. Трябва да се върнем в къщи.

Момъкът покачил стареца при себе си на коня. Вече знаел как може да се прелети между двете планини и благополучно се измъкнали оттам. Като минали край мястото, където лежал трупът на великана, момъкът го показал на баща си. Казал му да не се страхува. Отрязал ушите на великана, занесъл ги на жена му и казал:

— Ето ушите на мъжа ти. Но няма ли той други роднини?

— Ей там в пруста седи майка му — отговорила тя. — Но не ѝ давай да приказва, иначе ще те прокълне и ще те сполети нещастие.

— Какво значат за мен проклятията ѝ? — рекъл момъкът. Отишъл при майката на великана, дал ѝ възможност да приказва и тя го проклела:

— Да нямаш нито сън, нито покой дотогава, докато не се ожениш за дъщерята на царя на таласъмите!

Момъкът ѝ отсякъл главата.

Настанала вечерта. Целия ден той дори не седнал, а през нощта не можал да заспи. Това се повторило и на другата вечер.

— Наистина нейното проклятие ме стигна! — казал си момъкът.

Решил да намери мястото, където живеел царят на духовете. Оставил баща си засега да живее в дома на великана, а сам яхнал коня и заминал. Но къде трябвало да иде — съвсем не знаел.

Тогава конят му казал:

— Ще ти покажа накъде да вървим. В началото ще стигнем на едно място, където пасе безчислено стадо птици. Вземи за тях просо в дисагите. Ще им пръснеш просо, а те горещо ще ти благодарят и ще кажат: „Нашият стопанин нито веднъж не ни е нахранвал не само с просо, но дори и с трици. А ти ни нахрани с просо. Да бъде прав пътят ти!“ Ще тръгнем оттук и ще стигнем до един извор; коленичи, изпий водата му и кажи: „О, ако можеше да се напия до насита от твоята вода!“ Изворът ще ти каже: „Моят стопанин винаги се гнуси от мен, а ти похвали водата ми. Да бъде прав пътят ти!“

Момъкът така и сторил.

Тръгнали нататък, а конят пак се обадил:

— Заколи сега един овен, завържи го с ремък за седлото отзад. Ще стигнем до едни вълци с железни муцуни и ще им хвърлиш овена. Вълците ще ти благодарят и ще кажат: „Да ти даде господ прав път! Нашият стопанин нищо не ни даваше, умори ни от глад.“

Момъкът го послушал и продължили напред. Конят отново казал:

— Ще стигнем до една порта. Намажи пантите ѝ с чисто масло.

Момъкът пак изпълнил съвета му. Портата не издала нито звук и му пожелала:

— Да ти даде господ прав път! Моят стопанин никога не ме е мазал не само с чисто масло, но дори и с катран!

Момъкът профучал през портата. Вътре имало висока кула, в която стояла дъщерята на царя на таласъмните. Конят му казал:

— Когато наближим, удари ме силно с камшика и аз ще прелетя край прозореца, а ти бъди готов да скочиш през него вътре в кулата. Сетне аз ще се покрия с разни гнойни рани и ще паса ей там в оная горичка. Ако ти потрябва помощта ми, помахай с юздата и ще застана пред теб.

Момъкът направил всичко, както му поръчал конят. Ударил го силно с камшика и конят прелетял край прозореца, а момъкът скочил през него в кулата. Там спяла дъщерята на царя на таласъмните. Той не посмял да я събуди, наврял се под кревата и се притаил.

След известно време девойката се събудила. Забелязала момъка и рекла:

— Ама че си страхливец! Щом си успял да се вмъкнеш тук, няма защо да се криеш под кревата!

Това вдъхнало смелост на момъка и той се показал. Двамата се оженили. Преживели заедно около месец и никой не узнал за тях. Всички мислели, че девойката живее сама. Носели ѝ в кулата ядене и пиене, изпълнявали всяко нейно желание.

Веднъж девойката му казала:

— А сега е време да заминем оттук. Но трябва да измислим нещо!

— А ти какво можеш да направиш? — попитал момъкът.

Тя му отвърнала:

— Имам едно кече: колкото и да натовариш на него, ще понесе товара си така, сякаш той няма никаква тежест.

— А аз — казал момъкът — имам такъв кон, че той ще долети под прозореца, щом само му помахам с юздата. Ще се качим на него и ще избягаме.

Всичкото имущество, което имали, добитъка и вещите си поставили на кечето, завързали го с ремък за седлото отзад и в него сякаш нямало никаква тежест. След това двамата се качили на коня и препуснали.

Подире им се втурнала потеря. Огледали се назад и видели, че ги преследва многобройна войска, от която земята потъмняла. Предните

дружици почти ги настигали. Момъкът влязъл в бой с тях и много войници изстребил с меча си, а тези, които успели да се спасят, уплашени бягали.

На ръката на един убит той видял златен пръстен и казал на жена си:

— За нищо на света няма да оставя този пръстен!

Жена му го разубеждавала, но той не я послушал. Слязъл от коня и тъкмо дръпнал пръстена, поваленият то мушна с кинжала си — той бил още жив — и го убил. Жена му го изтеглила встрани от пътя и занареждала:

— Къде ще се дяна сега? Не бива и в къщи да се върна — та той изстреби толкова хора!

В това време дотичало едно лисиче и започнало да ближе кръвта на убития момък. Тя ударила лисичето с тояга и го убила на място.

Същия миг се появила лисицата и казала:

— Ах ти, проклетнице! Заради теб загинаха толкова хора, а ти и детето ми уби! Завлякла рожбата си до извора, окъпала го и лисичето се съживило.

Дъщерята на царя на таласъмите видяла това и решила също да окъпе своя покойник в изворната вода: току-виж помогнало! Завлякла трупа на мъжа си при извора, измила го, окъпала го в изворната вода и мъжът се съживил. Казал на жена си:

— Жалко, не ме остави да си поспя още малко: тъкмо сънувах, че ще се женя за дъщерята на Варастур, господаря на задгробния свят.

Тя отвърнала:

— Добра жена си щял да си вземеш!

И му разказала подробно как го съживила.

— Добре — казал той, като изслушал разказа на жена си, — а сега трябва да вървим нататък.

Потеглили. Пътували, пътували и стигнали до дома на великана. Събрали на кечето всичкото му имане: и вещи, и добитък, и го завързали отзад за седлото на коня. Взели със себе си и жената на великана, и стареца — бащата на момъка. Пристигнали при трупа на първия великан: момъкът го ударил с плъстения камшик и изрекъл:

— Стани такъв, какъвто си бил!

И великанът станал такъв, какъвто бил.

Момъкът се обърнал към жена му:

— Познаваш ли го?

— Как да не го познавам? — отговорила тя. — Той е моят господар.

Момъкът се обърна към великана:

— Познаваш ли я?

— Как да не я познавам? — отговорил великанът. — Моята жена.

Тогава момъкът казал:

— Негодник си ти! Разчиташе на огромния си ръст. Ако бях като теб, нямаше да те пощадя. А сега живеете в мир!

Оставил ги и продължил пътя си, а великанът и жена му заживели заедно, както по-рано.

Момъкът и жена му, дъщерята на царя на таласъмите, пристигнали в къщата на майка му. Тя ги посрещнала с радост. Нощта изкарали в стария дом, а на сутринта вместо него, по молба на момъка, се появила голяма къща. Момъкът пуснал добитъка си и той покрил цялата степ.

Навред се разпространила новината:

— Гледайте божие чудо! Вместо колибата на старата сиромашкиня се появи висока къща, а цялото пасище е застлано от добитък.

Бедната бабичка, мъжът ѝ, единственият ѝ син и жена му, дъщерята на царя на таласъмите, заживели богато. Живи и здрави са и досега.

Така както ние не сме ги виждали, така да не ни посетят напасти и болести.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.